

І. В. Заблодська, П. А. Ляшенко, С. О. Бурбело

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ/ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗБУДОВИ ТЕРИТОРІЙ ПРІОРИТЕТНОГО РОЗВИТКУ: МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ

Території пріоритетного розвитку (ТПР) актуалізувалися в Україні як інструмент стимулювання розбудови регіонів через активізацію військової агресії з боку Росії та руйнування національної економіки. Необхідність та важливість сучасних економіко-правових інструментів щодо відновлення економіки регіонів безперечні, тому статтю присвячено формуванню авторської методики проведення наукового дослідження задля оцінювання результатів/ефективності розбудови ТПР з урахуванням впливу/після війни в Україні. Для її формування проведено моніторинг результатів/ефективності створення ТПР в Україні та запропоновано вважати всі постраждалі регіони (територіальні громади) від збройної агресії на півдні, сході та півночі України (території Київської, Житомирської, Чернігівської, Сумської, Харківської, Луганської, Донецької, Миколаївської, Запорізької, Херсонської, Одеської областей) – ТПР. У статті сформувано наукові завдання, які стали основою методики проведення наукового дослідження та зауважено, що результативність розбудови/відновлення ТПР – це фактично отримані економічні та соціальні результати розвитку регіонів (територіальних громад), які мають порівнюватися з відповідними економічними й соціальними показниками їх розвитку до війни. Соціально-економічна ефективність розбудови/відновлення ТПР – це рентабельне господарювання на цих територіях (впровадження нових моделей економічного розвитку, реалізація державних програм, проєктів, заходів) та досягнення найкращих соціально-економічних результатів за найменших затрат, реалізація поставлених цілей і завдань у заплановані терміни. Ефективність розбудови/відновлення ТПР – це насамперед соціально-економічний контент кількісно-якісних показників рівня якості життя українців на цих територіях. У статті також презентовано план та когерентність результатів наукового дослідження задля оцінювання результатів/ефективності розбудови ТПР, який буде виконано фахівцями Луганської філії ДУ «Інститут економіко-правових досліджень ім. В.К. Мамутова НАН України» протягом двох років.

Ключові слова: територія пріоритетного розвитку, оцінка, методика дослідження, результат, ефективність.

Вступ (актуальність проблеми, постановка проблеми). Території пріоритетного розвитку (ТПР) використовуються в Україні як інструмент стимулювання розбудови депресивних територій шляхом стимулювання діяльності суб'єктів господарювання, при цьому ТПР формуються з окремих адміністративно-територіальних одиниць шляхом їх виокремлення або угруповання.

Створення ТПР активізувалося в Україні в 1998 р. через прийняття відповідного законодавства [1]. ТПР створювалися в Донецькій, Закарпатській, Волинській, Чернігівській, Сумській, Луганській, Житомирській областях, Автономній Республіці Крим, у м. Харків. Було створено 72 ТПР, проте 12 ТПР у Донецькій, Житомирській і Луганській областях так і не розпочали своєї діяльності з багатьох причин, серед яких – неякісне аналітичне підґрунтя щодо створення та функціонування ТПР, тому результати/ефективність функціонування ТПР за різними показниками строкаті.

Загалом за період з 01.01.1999 по 01.04.2014 рр. суб'єктами господарювання ТПР України було досягнуто наступних результатів: залучено інвестицій на суму 4,2 млрд. дол. США; створено 50 709 нових робочих місць; отримано (за 1999–2013 рр.) доходу від реалізації продукції на суму 148 млрд. грн. (або 53,4 млрд. дол. США з урахуванням середньорічних курсів валют), зокрема від реалізації на експорт 62,6 млрд. грн.; сплачено платежів до бюджетів та державних цільових фондів 11,3 млрд. грн. (або 2 млрд. дол. США); отримано податкових та митних пільг на суму 7,6 млрд. грн. (або 1,4 млрд. дол. США). Також виокремлено ТПР, що стали лідерами за основними соціально-економічними результатами діяльності їх суб'єктів господарювання. Це такі ТПР: «Сиваш» АР Крим, міста Донецьк, Красноармійськ, Маріуполь, Артемівськ Донецької області, міста Харкова та Закарпатської області [2, с. 181–187].

Економічна ефективність функціонування ТПП є досить високою [2]: коефіцієнт виробничої віддачі інвестицій (відношення обсягу реалізованої продукції до обсягу залучених інвестицій) за період 1999–2012 рр. становив 6,7 (по Україні – 1,7 за період 2001–2012 рр.), коефіцієнт бюджетної віддачі залучених інвестицій (відношення обсягу платежів до бюджетів та державних цільових фондів до обсягу залучених інвестицій) за період 1999–2013 рр. становив 0,5 (по Україні – 0,5 за період 2000–2011 рр.). Крім того, держава заощадила щонайменше 3,6 млрд. грн. на створенні робочих місць з огляду на середню вартість одного робочого місця в різних галузях економіки [3].

Враховуючи вітчизняний досвід створення та функціонування ТПП, причини їх неефективного формування, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2021 р. затверджено Стратегію економічного розвитку Донецької та Луганської областей на період до 2030 р., якою передбачено формування ТПП у Луганській і Донецькій областях та запровадження експерименту зі створення можливостей для зміни системи контролю з боку державних органів на функцію добровільного страхування відповідальності власників бізнесу. Метою цієї Стратегії визначено забезпечення відновлення територіальної цілісності України, економічної потужності цілого регіону та гідного рівня життя людей, що мешкають на території двох областей. Цей документ – відповідь на питання, як протягом 10 років забезпечити розвиток виробництва, торгівлі, гуманітарної сфери і зробити так, щоб у регіон прагнули інвестувати, вести тут бізнес, жити та працювати. Стратегія передбачає створити чітку та зрозумілу рамку для економічної активності в регіоні, чітко визначити роль держави в цій рамці та забезпечити чітке розуміння основних напрямів розвитку громад [4].

Для цього планувалося прийняття Закону України про запровадження спеціального режиму господарської діяльності на території пріоритетного розвитку у Донецькій та Луганській областях [5]. Метою цього законопроекту є запровадження спеціального правового режиму господарської діяльності та створення сприятливого інвестиційного клімату на території пріоритетного розвитку у Донецькій та Луганській областях, подолання несприятливих соціально-економічних умов, що склалися внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, шляхом формування сучасної економіки регіону на основі інноваційної моделі розвитку з широким залученням вітчизняних та іноземних інвестиційних ресурсів, сталого розвитку територіальних громад, стимулювання господарської діяльності, створення сучасної ринкової виробничої і транспортної інфраструктури, зміцнення міжрегіональних соціально-економічних зв'язків та кооперації, інтеграції регіону в європейську і світову економічні системи, створення нових робочих місць.

Проте, починаючи з 24 лютого 2022 р., в Україні почався новий етап розвитку українського суспільства та економіки відповідно. А стратегічною задачею, що стоїть сьогодні перед Україною, є не тільки відновлення територіальної цілісності країни та реінтеграція раніше окупованих територій у Донецькій та Луганській областях, Криму, а й розбудова/відбудова всіх регіонів (територіальних громад), що постраждали через війну з РФ. А відтак, всі постраждали регіони (територіальні громади) на півдні, сході та півночі України мають стати територіями пріоритетного розвитку (ТПР) після завершення війни. Запровадження особливих умов господарювання на цих територіях передбачатиме державне стимулювання розроблення і впровадження нових моделей економічного розвитку, реалізацію державних програм, проєктів, заходів тощо задля швидкого відновлення цих територій шляхом залучення та освоєння вітчизняних і міжнародних інвестицій з метою повернення українців до міст мешкання та забезпечення високого рівня якості їх життя.

В українському науковому дискурсі тематикою ТПП займаються такі науковці, як О. О. Єгорова, О. С. Чмир, В. І. Пила, П. В. Жук, Г. І. Румянцева [6–12]. Їх праці присвячені, зокрема, теоретичним аспектам спеціального режиму інвестиційної діяльності на ТПП, управлінню інвестиційною діяльністю на таких територіях, результативності їх суб'єктів господарювання, системі державної підтримки, стимулюванню інтеграції регіонів та країни у світову економіку шляхом використання такого економічного інструментарію.

Суттєві напрацювання у цьому напрямі є в Національному інституті стратегічних досліджень. В аналітичній записці «Території пріоритетного розвитку в Україні: проблеми та перспективи» проаналізовано внесок суб'єктів господарювання в розв'язання соціально-економічних проблем регіонального розвитку та вжито заходів нормативно-правового регулювання задля подолання негативних тенденцій поглиблення диспропорцій між регіонами України [3].

Однак у зазначених напрацюваннях досліджено результативність діяльності ТПП загалом по країні або в розрізі регіонів, без урахування впливу/після війни, що обумовлює актуальність теми

статті та наукового напрямку досліджень, який обрали фахівці Луганської філії ДУ «Інститут економіко-правових досліджень ім. В.К. Мамутова НАН України».

Колектив науковців ДУ «Інститут економіко-правових досліджень ім. В.К. Мамутова НАН України» має солідний багаж теоретичних і законодавчих напрацювань з питань розбудови ТПР. Так, фахівці Інституту в 1999 р. брали участь у розробці та реалізації Закону України «Про спеціальні економічні зони та спеціальний режим інвестиційної діяльності в Донецькій області», а у 2021 р. у розробці проекту Закону України про запровадження спеціального режиму господарської діяльності на території пріоритетного розвитку у Донецькій та Луганській областях [5, 13].

Мета дослідження полягає у формуванні методики проведення наукового дослідження щодо оцінювання результатів/ефективності розбудови територій пріоритетного розвитку з урахуванням впливу/після війни в Україні.

Викладення основного матеріалу. До початку широкомасштабного вторгнення РФ в Україну в українському законодавстві було визначено, що під ТПР малася на увазі частина території в межах сіл, селищ, міст, районів, областей, на якій склалися несприятливі соціально-економічні умови і запроваджується спеціальний режим господарської діяльності з метою стимулювання розвитку та/або відновлення такої території. А спеціальний режим господарської діяльності на ТПР передбачає запровадження особливих умов здійснення господарської діяльності суб'єктами господарювання на такій території, зокрема у вигляді особливого порядку дії законодавства, встановлення пільг, гарантій та інших форм державної підтримки, обмежень, заборон, а також визначення інших механізмів стимулювання розвитку та/або розбудови такої території [4].

Сьогодні важко надати сучасне визначення терміну «територія пріоритетного розвитку» через незавершення війни, невизначеність масштабів та географії її наслідків. Проте можна спрогнозувати, що ТПР – це території сіл, селищ, міст, районів, територіальних громад, областей, яким буде надано державну та міжнародну підтримку та які стануть пріоритетними у розвитку країни після війни. Варто також припустити, що ТПР може стати та частина території України, яка має розбудовуватись задля забезпечення якості життя населення в умовах замороженого збройного конфлікту. У будь-якому випадку для оцінювання економічних і соціальних результатів та ефективності розбудови/відновлення ТПР в умовах/після війни сьогодні в Україні відсутні відповідні методичні рекомендації, які мають бути розроблені науковцями.

Для досягнення визначеної мети – оцінювання результатів/ефективності розбудови територій пріоритетного розвитку з урахуванням впливу/після війни – передбачається вирішення наступних наукових завдань (рисунки 1).

Результативність розбудови/відновлення ТПР з урахуванням впливу/після збройного конфлікту, – це фактично отримані економічні та соціальні результати розвитку регіонів (територіальних громад), які увійшли до ТПР та які мають порівнюватися з відповідними економічними й соціальними показниками їх розвитку до війни, тобто станом на 01.01.2022 р. Соціально-економічна ефективність розбудови/відновлення ТПР – це рентабельне господарювання на цих територіях (впровадження нових моделей економічного розвитку, реалізація державних програм, проєктів, заходів) та досягнення найкращих соціально-економічних результатів за найменших затрат, реалізація поставлених цілей і завдань у заплановані терміни. Ефективність розбудови/відновлення ТПР – це насамперед соціально-економічний контент кількісно-якісних показників рівня якості життя українців на цих територіях, які можуть визначатися та оцінюватися за допомогою Національної матриці індикаторів якості життя населення України [14–15].

Вирішення зазначених наукових завдань дозволить розробити методичний інструментарій щодо оцінки результативності та ефективності розбудови/відновлення територій пріоритетного розвитку в умовах/після війни.

У таблиці 1 подано план та когерентність результатів наукового дослідження щодо оцінювання результатів/ефективності розбудови територій пріоритетного розвитку в Україні. Результати наукових досліджень будуть використані: державними та регіональними органами влади; органами місцевого самоврядування; територіальними громадами, науковими установами; підприємствами та установами регіонів, які постраждали від війни.

ТПР є однією з чинних форм спеціальних правових режимів економічної діяльності в Україні, яка може застосовуватися поряд з іншими спеціальними економічними зонами, технологічними та науковими парками. При формуванні ТПР активно мають використовуватися інвестиційні проєкти, які розглядаються як інструмент державної регіональної політики, який спрямований на залучення

інвестицій та створення нових робочих місць. Отже, всі території – регіони (територіальні громади) на півдні, сході та півночі України, які постраждали від війни, – мають стати територіями пріоритетного розвитку. І на цих територіях мають бути використані всі сучасні інструменти їх розбудови.

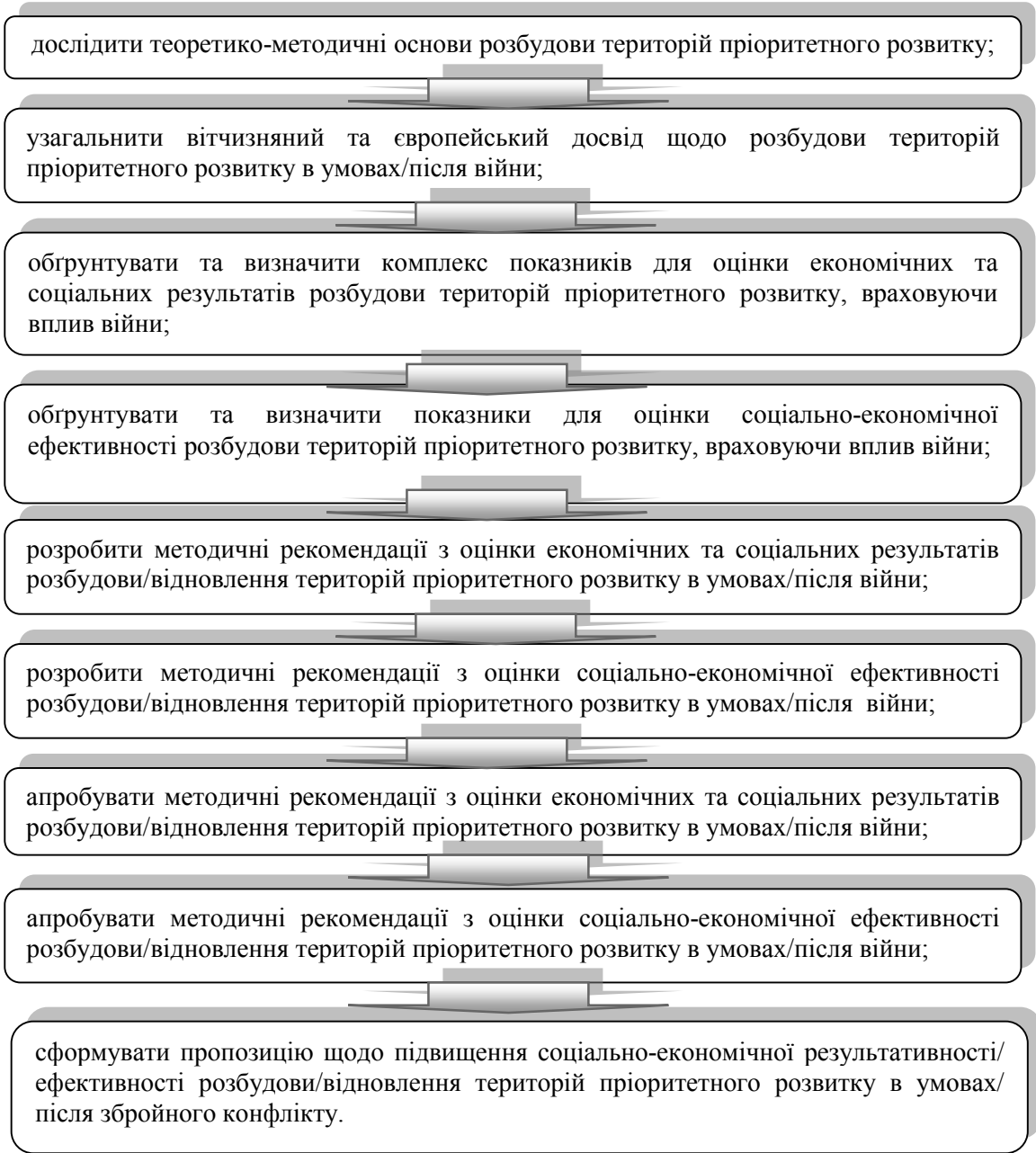
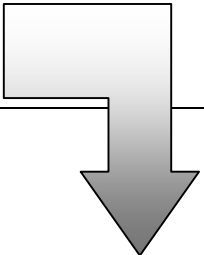
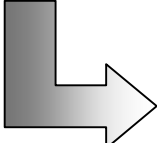
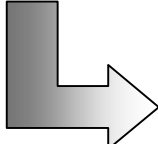
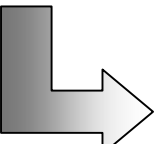

Рисунок 1 – Наукові завдання у межах методики проведення дослідження для оцінювання результатів/ефективності розбудови територій пріоритетного розвитку в Україні

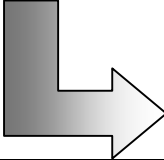
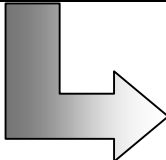
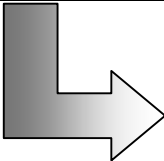
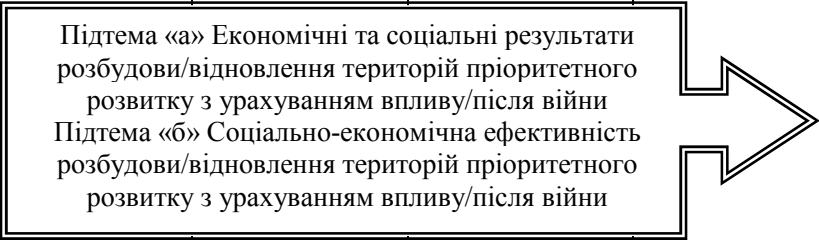
Станом на 01.04.2022 – це території Київської, Житомирської, Чернігівської, Сумської, Харківської, Луганської, Донецької, Миколаївської, Запорізької, Херсонської, Одеської областей. Тому з метою ліквідації наслідків бойових дій та відновлення інфраструктури населених пунктів держава у квітні 2022 р. виділила Житомирській, Київській, Сумській та Чернігівській облдержадміністраціям 1 000 000 тис. грн., зокрема [16]:

- 100 000 тис. грн. – Житомирській облдержадміністрації;
- 400 000 тис. грн. – Київській облдержадміністрації;
- 250 000 тис. грн. – Сумській облдержадміністрації;
- 250 000 тис. грн. – Чернігівській облдержадміністрації.

Таблиця 1 – План та когерентність результатів наукового дослідження щодо оцінювання результатів/ефективності розбудови територій пріоритетного розвитку в Україні

Назва наукових робіт	Термін виконання теми				
	2022 р. I–II кв.	2022 р. III–IV кв.	2023 р. I–II кв.	2023 р. III–IV кв.	2024 р. I–II кв.
1	2	3	4	5	6
<i>Підтема «а» Економічні та соціальні результати розбудови/відновлення територій пріоритетного розвитку з урахуванням впливу/після війни</i>					
Розробка програми-методики проведення наукового дослідження	Програма – методика наукового дослідження				
Дослідження теоретико-методичних основ розбудови територій пріоритетного розвитку	Доповідна записка, наукові публікації, тези	Наукова доповідь «Науково-методичне забезпечення розбудови ТПР»			
Формування комплексу показників для оцінки економічних та соціальних результатів розбудови/відновлення територій пріоритетного розвитку та їх групування з урахуванням впливу війни		Доповідні записки, наукові публікації, тези, експертні висновки			
Розробка методичних рекомендацій з оцінки економічних та соціальних результатів розбудови/ відновлення територій пріоритетного розвитку в умовах/після війни			Методичні рекомендації, наукові публікації, тези		
Апробація методичних рекомендацій з оцінки економічних та соціальних результатів розбудови/відновлення територій пріоритетного розвитку в умовах/після війни в Луганській і Донецькій областях				Аналітичні записки, наукові публікації, тези	
Підготовка звіту, узагальнення результатів наукового дослідження		Річний звіт		Річний звіт	
<i>Підтема «б» Соціально-економічна ефективність розбудови/відновлення територій пріоритетного розвитку з урахуванням впливу/після війни</i>					
Розробка програми-методики проведення наукового дослідження	Програма – методика наукових досліджень				
Узагальнення проблем та досвіду щодо розбудови територій пріоритетного розвитку (вітчизняний та європейський досвід)	Доповідні записки, наукові публікації, тези				

Закінчення таблиці 1

1	2	3	4	5	6
Назва наукових робіт	Термін виконання теми				
	2022 р. I–II кв.	2022 р. III–IV кв.	2023 р. I–II кв.	2023 р. III–IV кв.	2024 р. I–II кв.
Обґрунтувати та визначити комплекс показників з оцінки соціально-економічної ефективності розбудови/відновлення територій пріоритетного розвитку з урахуванням впливу /після війни		Доповідні записки, науковий квест, наукові публікації, тези			
Розробити методичні рекомендації з оцінки соціально-економічної ефективності розбудови/ відновлення територій пріоритетного розвитку в умовах/після війни			Методичні рекомендації, наукові публікації, тези		
Апробація методичних рекомендацій з оцінки соціально-економічної ефективності розбудови територій пріоритетного розвитку в умовах/після збройного конфлікту в Луганській і Донецькій областях				Аналітичні записки, наукові публікації, тези	
Підготовка річного звіту, узагальнення результатів наукового дослідження.		Річний звіт		Річний звіт	
<i>Підтема «в» Пропозиції щодо підвищення ефективності розбудови/відновлення території пріоритетного розвитку з урахуванням впливу/після війни</i>					
Назва наукових робіт	Термін виконання теми				
	2022 р. I–II кв.	2022 р. III–IV кв.	2023 р. I–II кв.	2023 р. III–IV кв.	2024 р. I–II кв.
Розробка пропозиції та рекомендацій щодо підвищення результативності / ефективності розбудови/відновлення територій пріоритетного розвитку в умовах/після війни					Польові дослідження. Пропозиції щодо підвищення результативності/ефективності розбудови/відновлення територій пріоритетного розвитку з урахуванням впливу/після війни Наукові публікації, тези
Узагальнення та впровадження результатів дослідження та підготовка заключного звіту.					Заключний звіт по темі та інша науково-технічна документація

Кошти резервного фонду державного бюджету будуть використовуватися для першочергових робіт з відновлення об'єктів, незалежно від форми власності, за такими напрямками: проведення робіт з обстеження пошкоджених об'єктів; ремонт і заміна заповнення віконних та дверних прорізів (поточний ремонт); капітальний ремонт конструкцій дахів та покрівель; поточний ремонт покриття покрівлі; ремонт конструкцій фасадів; ліквідація вибоїв покриттів автомобільних доріг вулиць і міст населених пунктів; ремонт зовнішніх та внутрішніх інженерних мереж та систем, зокрема тепlopостачання, газопостачання, водопостачання, водовідведення, опалення, електричних мереж; розбирання зруйнованих конструкцій; прибирання розбитої воєнної та цивільної техніки (з доріг та прибудинкових територій); прибирання вулиць та прибудинкових територій.

Висновки. За результатами досліджень доведено, що території пріоритетного розвитку використовуються в Україні як інструмент стимулювання розбудови депресивних територій, тому створення ТПР активізувалося в Україні в 1998 р. через прийняття відповідного законодавства. Було створено 72 ТПР, проте 12 ТПР у Донецькій, Житомирській і Луганській областях так і не розпочали своєї діяльності з багатьох причин. Загалом суб'єктами господарювання ТПР України було досягнуто багато позитивних результатів, що дозволило виокремити ТПР, які стали лідерами за основними соціально-економічними результатами діяльності їх суб'єктів господарювання.

Враховуючи вітчизняний досвід створення та функціонування ТПР, у 2021 р. в Україні було затверджено Стратегію економічного розвитку Донецької та Луганської областей на період до 2030 р., якою передбачено формування ТПР у Луганській і Донецькій областях та запровадження експерименту зі створення можливостей для зміни системи контролю з боку державних органів на функцію добровільного страхування відповідальності власників бізнесу. Для цього планувалося прийняття Закону України про запровадження спеціального режиму господарської діяльності на території пріоритетного розвитку у Донецькій та Луганській областях.

Проте, починаючи з 24 лютого 2022 р., в Україні почався новий етап розвитку українського суспільства та економіки відповідно через початок повномасштабної війни з Росією. А відтак, усі постраждалі регіони (територіальні громади) від збройної агресії на півдні, сході та півночі України варто вважати територіями пріоритетного розвитку. Запровадження особливих умов господарювання на цих територіях передбачатиме державне стимулювання розроблення і впровадження нових моделей економічного розвитку, реалізацію державних програм, проєктів, заходів тощо задля швидкого відновлення цих територій шляхом залучення та освоєння вітчизняних і міжнародних інвестицій з метою повернення українців до міст мешкання та забезпечення високого рівня якості їх життя.

Встановлено, що сьогодні важко надати сучасне наукове визначення терміну «територія пріоритетного розвитку», проте спрогнозовано, що ТПР – це території сіл, селищ, міст, районів, територіальних громад, областей, яким буде надано державну та міжнародну підтримку та які стануть пріоритетними у розвитку країни після війни. А для оцінювання економічних і соціальних результатів та ефективності розбудови/відновлення ТПР в умовах/після війни сьогодні в Україні відсутні відповідні методичні рекомендації, які мають бути розроблені науковцями. Для оцінювання результатів/ефективності розбудови ТПР з урахуванням впливу/після війни запропоновано перелік наступних наукових завдань, які стали основою методики проведення дослідження для оцінювання результатів/ефективності розбудови ТПР в Україні. Також запропоновано план та когерентність результатів наукового дослідження задля оцінювання результатів/ефективності розбудови ТПР в Україні.

Отже, всі території – регіони (територіальні громади) на півдні, сході та півночі України, які постраждали від війни, мають стати ТПР. І на цих територіях мають бути використані всі сучасні інструменти їх розбудови: спеціальні економічні зони, технологічні та наукові парки, інвестиційні проєкти. Станом на 01.04.2022, до постраждалих регіонів відносять території Київської, Житомирської, Чернігівської, Сумської, Харківської, Луганської, Донецької, Миколаївської, Запорізької, Херсонської, Одеської областей. Тому з метою ліквідації наслідків бойових дій та відновлення інфраструктури держава у квітні 2022 р. виділила Житомирській, Київській, Сумській та Чернігівській облдержадміністраціям 1 000 000 тис. грн. Ці кошти – кошти резервного фонду державного бюджету – будуть використовуватися для першочергових робіт з відновлення об'єктів незалежно від форми власності. А результативність/ефективність використання цих коштів стане об'єктом подальших наукових досліджень.

Список використаних джерел

1. Про спеціальні економічні зони та спеціальний режим інвестиційної діяльності в Донецькій області: Закон України. 1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/356-14#Text>
2. Єгорова О. О. Території пріоритетного розвитку в Україні: проблеми та перспективи. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Економіка*. 2014. Ч. 1. Вип. 6. С. 181–187.
3. Єгорова О. О. Території пріоритетного розвитку в Україні: проблеми та перспективи: аналіт. записка. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/regionalniy-rozvitok/teritorii-prioritetnogo-rozvitku-v-ukraini-problemi>
4. Стратегія економічного розвитку Донецької та Луганської областей на період до 2030 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-strategiyi-ekonom-a1078r>
5. Про запровадження спеціального режиму господарської діяльності на території пріоритетного розвитку у Донецькій та Луганській областях: проект Закону. URL: <https://www.kmu.gov.ua/bills/proekt-zakonu-pro-zaprovadzhennya-spetsialnogo-rezhimu-gospodarskoi-diyalnosti-na-teritorii-prioritetnogo-rozvitku-u-donetskiy-ta-luganskiy-oblastyakh>
6. Єгорова О. О. Результативність та ефективність територій пріоритетного розвитку України. *Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка*. 2011. Вип. 32. С. 76–79.
7. Чмир О. С., Пила В. І., Хілько В. М. Аналіз результатів функціонування вітчизняної системи СЕЗ і ТПП та перспективи її подальшого розвитку. *Формування ринкових відносин в Україні: зб. наук. пр. / наук. ред. І. Манцурова*. Київ: НДЕІ, 2011. № 10. С. 173–185.
8. Жук П. В. Території пріоритетного розвитку як форма активізації інвестиційної діяльності в гірських зонах України. *Регіональна економіка*. 2012. № 3. С. 75–85.
9. Румянцева Г. І. До питання ефективності функціонування територій пріоритетного розвитку. *Регіональна економіка*. 2010. № 1. С. 240–247.
10. Пила В. І., Чмир О. С., Загородній В. В. Про перспективи спеціальних економічних зон і територій пріоритетного розвитку в Україні. *Економіка України*. 2002. № 4. С. 11–16.
11. Заблюдська І. В. Оцінка привабливості території в умовах децентралізації: соціально-економічний аспект. *Ефективна економіка*. 2016. № 11. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5519&p=1>
12. Редько К. Ю. Аналіз системи пільг і стимулів, що впроваджувались для суб'єктів СЕЗ і ТПП. *Актуальні проблеми економіки України*. 2012. № 11 (137). С. 154–160.
13. Про спеціальні економічні зони та спеціальний режим інвестиційної діяльності в Донецькій області: Закон України [прийнятий 24.12.98; чинний з 14.01.99]. *Урядовий кур'єр*. 1999. 14 січня.
14. Вимірювання якості життя в Україні: аналіт. доп. / Е. М. Лібанова, О. М. Гладун, Л. С. Лісогор та ін. Київ, 2013. 50 с.
15. Ноздріна Л. В. Якість життя населення в перехідній економіці України: автореф. дис. ... канд. наук / Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2001. 24 с.
16. Про виділення коштів з резервного фонду державного бюджету: Розпорядження КМУ від 10 квітня 2022 р. № 280-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vidlennya-koshtiv-z-rezervnogo-fondu-derzhavnogo-byudzhetu-280>

References

1. Law of Ukraine (1999), "On special economic zones and special regime of investment activity in the Donetsk region", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/356-14#Text> [in Ukrainian].
2. Egorova, O. O. (2014), "Territories of priority development in Ukraine: problems and prospects", *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Ekonomika*, part 1, iss. 6, pp. 181-187 [in Ukrainian].
3. Egorova, O. O. (2014), "Territories of priority development in Ukraine: problems and prospects": analytical note, available at: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/regionalniy-rozvitok/teritorii-prioritetnogo-rozvitku-v-ukraini-problemi> [in Ukrainian].
4. "Strategy of economic development of Donetsk and Luhansk regions for the period up to 2030" (2021), available at: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-strategiyi-ekonom-a1078r> [in Ukrainian].
5. Law Project (2022), "On the introduction of a special regime of economic activity in the territory of priority development in Donetsk and Luhansk regions", available at: <https://www.kmu.gov.ua/bills/proekt-zakonu-pro-zaprovadzhennya-spetsialnogo-rezhimu-gospodarskoi-diyalnosti-na-teritorii-prioritetnogo-rozvitku-u-donetskiy-ta-luganskiy-oblastyakh> [in Ukrainian].
6. Egorova, O. O. (2011), "Effectiveness and efficiency of the territories of priority development of Ukraine", *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Ekonomika*, iss. 32, pp. 76-79 [in Ukrainian].
7. Chmyr, O. S., Pyla, V. I., Hilko, W. M. (2011), "Analysis of the results of the functioning of the domestic system of SEZ and TPD and prospects for its further development", *Formation of market relations in Ukraine: coll. of sci. papers*, I. Mantsurov (Sci. ed.), NDEI, Kyiv, no. 10, pp. 173-185 [in Ukrainian].

8. Zhuk, P. V. (2012), "Territories of priority development as a form of intensification of investment activity in mountain zones of Ukraine", *Rehionalna ekonomika*, no. 3, pp. 75-85 [in Ukrainian].
9. Rumyantseva, G. I. (2010), "On the issue of the effectiveness of the functioning of priority development areas", *Rehionalna ekonomika*, no. 1, pp. 240-247 [in Ukrainian].
10. Pyla, V. I., Chmyr, O. S., Zagorodniy, V. V. (2002), "On the prospects of special economic zones and territories of priority development in Ukraine", *Ekonomika Ukrainy*, no. 4, pp. 11-16 [in Ukrainian].
11. Zablodskaya, I. V. (2016), "Assessment of the attractiveness of the territory in the context of decentralization: socio-economic aspect", *Efektivna ekonomika*, no. 11, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5519&p=1> [in Ukrainian].
12. Redko, K. Yu. (2012), "Analysis of the system of benefits and incentives implemented for SEZ and TPD entities", *Aktualni problemy ekonomiky Ukrainy*, no. 11 (137), pp. 154-160 [in Ukrainian].
13. Law of Ukraine (1999), "On special economic zones and special regime of investment activity in Donetsk region" [adopted on 24.12.98: effective from 14.01.99], *Uriadovyi kurier*, Jan. 14 [in Ukrainian].
14. Libanova, E. M., Gladun, O. M., Lisogor, L. S. et al. (2013), *Measuring the quality of life in Ukraine: analytical report*, Kyiv, 50 p. [in Ukrainian].
15. Nozdrina, L. V. (2001), *Quality of life in the transition economy of Ukraine*: abstract for Ph. D., Lviv National University named after Ivan Franko, Lviv, 24 p. [in Ukrainian].
16. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine (2022), "On the allocation of funds from the reserve fund of the state budget", Apr. 10, no. 280-r, available at: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vidilennya-koshtiv-z-rezervnogo-fondu-derzhavnogo-byudzhetu-280> [in Ukrainian].

I. V. Zablodska, P. A. Lyashenko, S. O. Burbelo

EVALUATION OF RESULTS/EFFICIENCY OF THE DEVELOPMENT OF TERRITORIES OF PRIORITY DEVELOPMENT: RESEARCH METHODOLOGY

Territories of Priority Development (TDP) have become relevant in Ukraine as a tool to stimulate the development of regions through the intensification of military aggression by Russia and the destruction of the national economy. The need and importance of modern economic and legal tools for economic recovery of the regions are indisputable, so the article is devoted to the formation of the author's methodology for conducting research to assess the results / effectiveness of TPD development taking into account the impact / after the war in Ukraine. To form it, the results / effectiveness of TPD creation in Ukraine have been monitored and it is proposed to consider all affected regions (territorial communities) from armed aggression in the south, east and north of Ukraine (Kyiv, Zhytomyr, Chernihiv, Sumy, Kharkiv, Luhansk, Donetsk, Mykolaiv, Zaporozhye, Kherson, Odessa regions) as TPD. The article formulates scientific tasks that have become the basis of research methodology and notes that the effectiveness of development / restoration of TPD taking into account the impact / after the war is actually obtained economic and social results of regions (territorial communities), which should be compared with relevant economic and social indicators of their development before the war. Socio-economic efficiency of development / restoration of TPD is a profitable management in these areas (introduction of new models of economic development, implementation of government programs, projects, and measures) and achieving the best socio-economic results at the lowest cost, implementation of goals and objectives in a timely manner. The effectiveness of the development / restoration of TPD is primarily socio-economic content of quantitative and qualitative indicators of the quality of life of Ukrainians in these areas. The article also presents the plan and coherence of the results of scientific research to assess the results / effectiveness of the development of TPD in Ukraine, which will be performed by the specialists of the Luhansk branch of the State organization 'V. K. Mamutov Institute of Economic and Legal Research of the National Academy of Sciences of Ukraine' for the next two years.

Keywords: *territory of priority development, assessment, research methodology, result effectiveness.*

Стаття надійшла до редакції 14.04.2022

Заблодська І. В., д-р екон. наук, професор, Заслужений економіст України, завідувач відділу проблем міжрегіонального співробітництва, Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Макутова Національної академії наук України», м. Київ, Україна
e-mail: zablodin@gmail.com

ORCID 0000-0002-1410-6194

Zablodska I. V., Doctor of Economics, Full Professor, Honored Economist of Ukraine, Head of the Department of Interregional Cooperation Problems, State Institution "V. K. Mamutov Institute of Economic and Legal Research of the National Academy of Sciences of Ukraine", Kyiv, Ukraine

Ляшенко П. А., канд. екон. наук, м.н.с. відділу проблем міжрегіонального співробітництва, Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Макутова Національної академії наук України», м. Київ, Україна

e-mail: paaaaaaaaul13@gmail.com

ORCID 0000-0001-6455-6831

Lyashenko P. A., Ph. D. in Economics, Research Assistant at the Department of Interregional Cooperation Problems, State Institution "V. K. Mamutov Institute of Economic and Legal Research of the National Academy of Sciences of Ukraine", Kyiv, Ukraine

Бурбело С. О., провідний економіст відділу проблем міжрегіонального співробітництва, Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Макутова Національної академії наук України», м. Київ, Україна

e-mail: Natalia.Burbelo@creditdnepr.com

ORCID 0000-0001-5558-8989

Burbelo S. O., Leading Economist at the Department of Interregional Cooperation Problems, State Institution "V. K. Mamutov Institute of Economic and Legal Research of the National Academy of Sciences of Ukraine", Kyiv, Ukraine